

Република Србија
Управа за јавне набавке
Немањина 22-26
Београд

Иницијатива за надзор у вези са спровођењем Закона о јавним набавкама

Дана 14. марта 2018. године, бивши градски менаџер, а садашњи заменик градоначелника Београда, Горан Весић, дао је изјаву (<http://www.rts.rs/page/stories/sr/story/13/ekonomija/3071535/vesic-beograd-postaje-grad-biznisa.html>) која указује на могуће кршење Закона о јавним набавкама.

Он је изјавио да је „политика Града Београда да након градског тендера на којем је победила страна компанија, најмање 50 посто послова добију домаће компаније као подизвођачи радова. На тај начин покушавамо да помогнемо домаћим фирмама да дођу до посла, јер је то огледало наше политике.“

На које незаконитости указује ова изјава?

Прво, када се после тендера потпише уговор са извођачем радова, пружаоцем услуга или добављачем робе, Град Београд, као ни било који други наручилац, нема право да одлучује о учешћу подизвођача. Према Закону, уколико је планирано да се ангажују подизвођачи, то мора бити наведено већ у самој понуди. Евентуално накнадно укључивање подизвођача који су по вољи „градској политици“, осим што би представљало својеврсну изнуду од победника на тендеру и што би било кажњиво и по нормама Кривичног законика, забрањено је већ и самим Законом о јавним набавкама, члан 80. ст. 1 и 3: „Наручилац је дужан да у конкурсној документацији захтева од понуђача да у понуди наведе да ли ће извршење јавне набавке делимично поверити подизвођачу и да наведе у својој понуди, проценат укупне вредности набавке који ће поверити подизвођачу, а који не може бити већи од 50 % као и део предмета набавке који ће извршити преко подизвођача“.

„Ако понуђач у понуди наведе да ће делимично извршење набавке поверити подизвођачу, дужан је да наведе назив подизвођача, а уколико уговор између наручиоца и понуђача буде закључен, тај подизвођач ће бити наведен у уговору.“

Друго, све и када би Град Београд могао да „спроводи политику“ тако што би налагао страним компанијама да послују са домаћим фирмама, ипак не би било могуће да ти подизвођачи добију „најмање 50% посла“. Као што се види из одредбе коју смо навели, уопште није допуштено да подизвођачи обављају већину посла, њихов удео „не може бити већи од 50%“. Закон о јавним набавкама допушта другу могућност, подношење заједничке понуде, где фирме могу да поделе посао и новац према свом договору, али у том случају није реч о подизвођачима.

Да ли ипак постоји могућност да градски менаџер говори истину, а да то не представља кршење Закона о јавним набавкама? До одговора на то питање је могуће доћи једино уз додатна испитивања која вас позивамо да извршите прикупљањем података од заменика градоначелника лично или од релевантни служби у Граду Београду о

томе о каквој је „политици Града“ реч, где је формулисана, у вези са којим пословима је примењена, на који начин и да ли је за то постојао правни основ.

Закон о јавним набавкама се, наиме, не примењује код неких веома вредних јавних набавки и закључених уговора о јавно приватном партнерству који се спроводе под окриљем међудржавних споразума (нпр. набавке у вези са пројектом „Београд на води“, „Кинески мост“) или се финансирају из кредита који је условљен спровођењем поступка међународне финансијске институције. Када је реч о међународним споразумима, тендера најчешће и нема, већ се фирме бирају без надметања, а може се уговорити било шта, па и то да 50% извођача буде из Србије. Ипак, истичемо да би **и у том случају правила о ангажовању домаћих (под)извођача морала да буду део писаног уговора** а не усмених преговора, и да би, у складу са начелима из Закона о јавним набавкама, која и код изузетих набавки обавезују јавног партнера, Град Београд свакако требало да се постара да обезбеди недискриминацију могућих понуђача и транспарентност.

Ако би све што је бивши градски менаџер Весић рекао било истина и по закону, ситуација би ипак била двоструко апсурдна. Прво по томе што Србија, од почетка уређивања јавних набавки (2002), до данас иде у правцу смањивања заштите и привилегованог третмана домаћих понуђача. У контексту европских интеграција предвиђа се и потпуно брисање њихове предности у односу на такмаце из ЕУ. Друго, власт која се поноси тиме што је донела актуелни Закон о јавним набавкама, своје највеће пројекте реализује тако што примењује нека друга, „флексибилнија“ правила. Другим речима, ако је добар принцип о којем говори Весић, да најмање 50% посла морају обављати домаће фирме, онда то треба да буде законска норма, а не ствар политике неког града или функционера; ако већу вредност за новац доноси отворена тржишна утакмица страних и домаћих учесника, онда оваквом протекционизму нема места.

Уколико сте ово питање већ разматрали, молимо да нам ваше налазе пошаљете у електронском облику, на адресу ts@transparentnost.org.rs. За достављање тражене документације није неопходно да буде оверена печатом или потписом обзиром да нас интресује садржина документа а не његова форма. Уколико је из било ког разлога потребно да Вам ближе појаснимо садржину нашег дописа, молимо да нам се обратите путем електронске поште или на телефон 011/303-38-27.

У Београду,
дана 4. октобра 2018. године
За организацију Транспарентност - Србија:

Злата Ђорђевић